

Briselē, 19.12.2016.
COM(2016) 810 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**2016.gada ziņojums par Eiropas Savienības ārējās darbības finansēšanas instrumentu
īstenošanu 2015.gadā**

{SWD(2016) 456 final}

GLOBALĀS SAISTĪBAS

2015. gadā Eiropa saskārās ar jaunām un milstošām globālām problēmām. Eiropas Savienība (ES) uz tām reaģēja, izmantojot visas savas politikas jomas un mehānismus, kas ietver sadarbību diplomātiskajā, drošības, finanšu, tirdzniecības, attīstības un humanitārajā jomā, kā arī palīdzību ar visaptverošu un savlaicīgu pieeju.

Visu gadu ES turpināja uzņemties vadošo lomu starptautiskajos centienos krīžu risināšanā un palīdzības sniegšanā, jo īpaši Ukrainā, Sīrijā, Irākā un Lībijā. ES arī ir nenogurstoši strādājusi kopā ar saviem starptautiskajiem partneriem, lai cīnītos pret *Da'esh* darbībām.

2015. gadā **ES un tās dalībvalstis joprojām saglabāja pasaulē lielākā attīstības finansējuma devēja statusu**, tādējādi veicinot Eiropas pamatvērtības — mieru, drošību, ilgtspējīgu attīstību, nabadzības mazināšanu un cilvēktiesības — visā pasaulē un cīnoties ar daudzu krīžu cēloņiem. Tikai Eiropas Komisija vien 2015. gadā izmaksāja **oficiālo attīstības palīdzību (OAP) vairāk nekā EUR 10,3 miljardu vērtībā**. Gadā sāka pilnībā darboties 11. Eiropas Attīstības fonds¹ (EAF), kura budžets 2014.–2020. gada periodam ir EUR 30,5 miljardi.

2015. gadā visā pasaulē turpinājās tendence pastiprināties cilvēku un dabas izraisītām katastrofām. Eiropas Komisija sniedza **neatliekamo palīdzību vairāk nekā EUR 1,4 miljardu apmērā**, tostarp pārtiku, patvērumu, aizsardzību, veselības aprūpi un tīru ūdeni nodrošinot **vairāk nekā 120 miljonus iedzīvotāju vairāk nekā 80 valstīs**.

Ar **Politikas saskaņotību attīstībai (PCD)** ES ņem vērā attīstības mērķus visās politikas jomās, kas varētu skart jaunattīstības valstis. 2015. gadā Komisijas publicētajā piektajā ES attīstības politikas saskaņotības ziņojumā² tika uzsvērti sasniegumi un atlikušās problēmas *PCD* jomā ES līmenī un dalībvalstīs.

Darbs kopīgai nākotnei: no TAM līdz IAM — programma 2030. gadam

2015. gadā tika piedzīvoti ievērojami notikumi **starptautiskajā sadarbībā** nabadzības mazināšanas un ilgtspējīgas attīstības, kā arī katastrofu riska mazināšanas jomā. Tas iezīmēja **Tūkstošgades attīstības mērķu (TAM)** termiņa beigas un ļāva paraudzīties uz sasniegto, kā arī uz vēl neatrisinātajām problēmām.

ES bija svarīga loma vairākos **nozīmīgos starptautiskos nolīgumos**, kuri kopā mainīja turpmākos starptautiskās attīstības un sadarbības plānus tuvākajiem 15 gadiem.

No 2015. gada 25. līdz 27. septembrim starptautiskā sabiedrība tikās ANO mītnē Ņujorkā, lai pieņemtu drosmīgu, pārveidojošu jaunu ilgtspējīgas attīstības un nabadzības izskaušanas redzējumu **“Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”**³, kurā bija iekļauti 17 jauni **ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM)**.

¹ https://ec.europa.eu/europeaid/funding/about-funding-and-procedures/where-does-money-come/european-development-fund_en

² SWD(2015)159 final, 3.8.2015.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

Septembrī notikušais ANO samits bija ilgstoša un iesaistoša valdību sarunu procesa svarīgākais notikums, kurā ES bija vadošā loma. ES konstruktīvo iesaisti apliecināja Komisijas paziņojums par globālo partnerību⁴ un tam sekojošie Padomes secinājumi⁵.

Pirms samita 2015. gada jūlijā trešajā **Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Attīstības finansēšanas konferencē** Adisabebā tika panākta vienošanās par visaptverošu 2030. gada programmas īstenošanas līdzekļu paketi. Ar Adisabebas rīcības programmu (AAAA) tika izveidots jauns ilgtspējīgas attīstības modelis, kura pamatā ir laba pārvaldība un kurā uzsvērtā kopējā atbildība, prioritāte iekšējiem pasākumiem, tostarp resursu piesaistīšanai, labvēlīgas politikas nozīme, privātā sektora loma un apņemšanās īstenot konsekventu politiku.

OAP arī turpmāk būs nozīmīga loma, un 2015. gada maijā ES ambiciozi kolektīvi apņēmās sasniegt ANO OAP mērķi — 0,7 % no nacionālā kopienākuma (NKI) 2030. gada programmas darbības laikā. Tas ietver konkrētu apņemšanos īstermiņā 0,15–0,20 % OAP/NKI piešķirt vismazāk attīstītajām valstīm (VAV), bet 2030. gada programmas darbības laikā sasniegt 0,20 %⁶. Tomēr OAP veido tikai nelielu daļu no attīstības finansējuma ainas. Saskaņā ar AAAA ES pasākumi pārsniedz OAP un palīdz apvienot atbalstu, ieguldījumu, tirdzniecību, valsts līdzekļu piesaistīšanu un veiksmīgu politiku.

Arī **privātajam sektoram** ir ļoti būtiska loma veiksmīgā **programmas 2030. gadam īstenošanā**. Komisija ir atbalstījusi privātā sektora iesaisti attīstībā kopš 2014. gada, īstenojot paziņojumu “Privātā sektora lielāka nozīme iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes nodrošināšanā jaunattīstības valstīs”⁷.

2015. gadā Komisija veicināja strukturētu dialogu ar privāto sektoru svarīgākajos pasākumos, piemēram, attīstības politikas forumā — privātajam sektoram paredzētā pasākumā, kas tika rīkots vienlaikus ar Attīstības finansēšanas konferenci Adisabebā — un ekspertu grupā ar dalībvalstīm.

Katastrofu riska mazināšana

2015. gada martā ANO dalībvalstis trešajā Pasaules konferencē par katastrofu riska mazināšanu pieņēma 2015.–2030. gada Sendai pamatprogrammu katastrofu riska mazināšanai, ko pēc tam apstiprināja ANO Ģenerālā asambleja. Būdams pirmais no attīstības nolīgumiem, kas pieņemti, sākot ar 2015. gadu, Sendai pamatprogramma ir uz katastrofu riska izpēti balstītas un noturīgas ilgtspējīgas attīstības programmas pamats.

Pārskatītā Eiropas kaimiņattiecību politika

Eiropas Komisija un Eiropas Savienības Augstā pārstāve ārlietās pieņēma kopīgu paziņojumu “Ceļā uz jaunu Eiropas kaimiņattiecību politiku”, kurā ieteikts, kā ES un tās kaimiņvalstis

⁴ http://ec.europa.eu/europeaid/communication-global-partnership-poverty-eradication-and-sustainable-development-after-2015_en

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2015/05/26-fac-dev-council-conclusions-global-partnership/>

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9144-2015-INIT/lv/pdf>

⁷ COM(2014)263 final, 13.5.2014.

varētu veidot efektīvākas kaimiņattiecību partnerības, sniegts stratēģiskais satvars un par galveno politikas prioritāti noteikta stabilizācija.

Vidēja termiņa stratēģija ES paplašināšanās politikai

Lielās izredzes klūt par ES dalībvalstīm joprojām nosaka Dienvidaustrumeiropas valstu pārveides procesu un stiprina to stabilitāti un drošību. 2015. gada 10. novembrī Eiropas Komisija noteica **ES paplašināšanās politikas vidēja termiņa stratēģiju**, kas aptver šīs Komisijas pilnvaru laiku. Tajā sniegti skaidri norādījumi un paredzēts satvars un mehānismi, kā atbalstīt attiecīgās valstis galveno pievienošanās procesa problēmu un prasību kārtošanā.

Pēc Kotonū nolīguma

ES un tās dalībvalstīm ir ilgstošas attiecības ar **Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm**. Pašreizējais nolīgums ar ĀKK partneriem — **Kotonū nolīgums** — ir spēkā no 2000. līdz 2020. gadam, tajā piedalās 78 partnervalstis, un tas aptver politisko sadarbību, attīstības sadarbību un sadarbību ekonomikā un tirdzniecībā.

2015. gadā Komisija un Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos izstrādāja kopīgu apspriežu dokumentu⁸ par pašreizējā nolīguma izpildi un iespējamo turpmāko rīcību pēc 2020. gada. Sabiedriskā apspriešana noslēdzās 2015. gada decembrī, un tās iznākums palīdzēs veidot šīs nozīmīgās partnerības nākotni.

Dzimumu līdztiesība

Jauno **dzimumu līdztiesības rīcības plānu (GAP)** “Sieviešu un meiteņu dzīves mainīšana ES ārējās attiecībās no 2016. līdz 2020. gadam” (*Transforming the lives of women and girls through EU external relations 2016-2020*)⁹ 2015. gada oktobrī apstiprināja Padome. Šīs vērienīgās iniciatīvas mērķis ir nodrošināt spēcīgāku Komisijas līderību un veicināt stratēģisku pieeju, kas apvieno lielākus ieguldījumus, labāku koordināciju un kopīgu atbildību.

ES rīcība: dzimumu līdztiesība

Aptuveni EUR 6,5 miljardi no ES gada budžeta, uz ko attiecas šis ziņojums, tiek tērēti dzimumu līdztiesības jautājumu risināšanai kā svarīgam vai galvenajam mērķim. Komisija visā pasaulē atbalsta vairākus pasākumus, kuri tieši risina dzimumu nelīdztiesības problēmas, tostarp programmas sieviešu dzimumorgānu kropļošanas izskaušanai, vardarbības pret sievietēm un meitenēm mazināšanai, zemes un citu ražošanas resursu pieejamības uzlabošanai sieviešu vidū un nepilngadīgo laulību mazināšanai.

Ilgspējīga enerģētika un klimata pārmaiņas

ANO vērienīgajā ilgtspējīgas attīstības programmā klimata pārmaiņas ir atzītas par “vienu no lielākajām mūslaiku problēmām” un konstatēts, ka “to graužoša ietekme traucē valstīm pariet

⁸ JOIN(2015)33 final, 6.10.2015.

⁹ SWD(2015)182 final, 21.9.2015.

uz ilgtspējīgas attīstības modeli”¹⁰. Programmā 2030. gadam ir iekļauts atsevišķs IAM par neatliekamu rīcību cīņai ar klimata pārmaiņām un to ietekmi.

2015. gada decembrī **Parīzes klimata konferencē (COP21)** 195 valstis pieņēma pirmo vispārējo juridiski saistošo globālo klimata vienošanos, kas aptver visas valstis. Parīzes nolīgums¹¹ paredz globālu rīcības plānu, kā izvairīties no bīstamām klimata pārmaiņām, ierobežojot globālo sasilšanu, lai tā nesasniegtu 2 °C. ES bija šo starptautisko centienu priekšgalā un bija pirmā lielā pasaules ekonomika, kas 2015. gada martā iesniedza ziņas par tās iecerētajiem plāniem jaunā nolīguma sakarā.

ES ir apņēmusies vismaz 20 % no sava 2014.–2020. gada budžeta tērēt ar klimata pārmaiņām saistītiem pasākumiem¹² un divkārtšo savus ar bioloģisko daudzveidību saistītos izdevumus jaunattīstības valstu vajadzībām.

ES rīcība: ilgtspējīga enerģija visiem

Enerģija ir svarīgs integrējošas un ilgtspējīgas izaugsmes dzinējspēks. No 2014. līdz 2020. gadam ES dotācijas EUR 3,5 miljardu apmērā tiks apvienotas ar citiem finansējuma avotiem, lai ilgtspējīgas energoefektivitātes ieguldījumus partnervalstīs palielinātu līdz EUR 30 miljardiem.

Cilvēktiesības un laba pārvaldība

2015. gada jūlijā ES atkārtoti uzsvēra savu politisko apņemšanos ievērot 2012. gada ES stratēģisko satvaru par cilvēktiesībām un demokrātiju¹³ un pieņēma **jaunu rīcības plānu par cilvēktiesībām un demokrātiju** 2015.–2019. gada periodam¹⁴. Ar rīcības plānu vispārīgie mērķi — aizsargāt un veicināt cilvēktiesības un atbalstīt demokrātiskās norises visā pasaulē — tiek pārvērsti konkrētos mērķos un mērķtiecīgā rīcībā.

GLOBALĀ RĪCĪBA

Ar migrācijas iekļaušanu Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam tika apstiprināta ciešā saikne starp **attīstību un migrāciju**. Programmā 2030. gadam iedzīvotāju piespiedu pārvietošana atzīta par vienu no pamatfaktoriem, kas neseno progresu attīstības jomā draud pagriezt pretējā virzienā.

Valletas samitā 2015. gada novembrī kopā sanāca Eiropas un Āfrikas valstu un valdību vadītāji, lai stiprinātu sadarbību un sabalansēti risinātu migrācijas un mobilitātes radītās problēmas un pavērtās iespējas izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstu ciešā sadarbībā.

Valletas samitā tika izveidots ES **Ārkārtas trasta fonds** (EUR 1,8 miljardi) stabilitātei un neatbilstīgas migrācijas un personu pārvietošanas pamatiemesliem Āfrikā¹⁵. Trasta fonds elastīgi papildina pastāvošo ES attīstības sadarbību reģionā, un tā mērķis ir atbalstīt efektīvu

¹⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, Paragraph 14 of “Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development”

¹¹ Adoption of the Paris Agreement: <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09r01.pdf>

¹² COM (2011) 500 final, 29.6.2011. un Padomes secinājumi 37/13, 8.2.2013.

¹³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf

¹⁴ https://eeas.europa.eu/human_rights/docs/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en.pdf

¹⁵ C(2015) 7293 final, 20.10.2015.

Valletas saistību īstenošanu trijos ģeogrāfiskajos apgabalos (Sāhela/ Čada ezers, Āfrikas rags, Ziemeļāfrika).

2015. gadā tika vairāk strādāts pie to valstu atbalstīšanas, kuras visvairāk skārusi **neatrisinātā Sīrijas konflikta** radītā bēgļu krīze, jo īpaši palielinot finansējumu ES Reģionālajam trasta fondam reaģēšanai uz krīzi Sīrijā un paplašinot mērķtiecīgos sadarbības nolīgumus (paktus) ar Libānu un Jordāniju. Fonds tagad ir viens no galvenajiem ES instrumentiem, kas tiek izmantoti, lai risinātu iedzīvotāju piespiedu pārvietošanas krīzi reģionā.

ES Reģionālais trasta fonds ir pieejams arī pārējiem starptautiskajiem līdzekļu devējiem. Grozot dibināšanas lēmumu, tika precizēts, ka Irākā iekšzemē pārvietotās personas, kas bēg no reģionālās krīzes, ir fonda atbalsta saņēmēja grupa, kā arī paredzēta elastīgāka pieeja citu skarto valstu, kas nav Sīrijas kaimiņvalstis, atbalstam. Šī paplašināšana ietver atbalsta sniegšanu trešām valstīm Rietumbalkānos.

Papildus tam 2015. gada 29. novembra ES un Turcijas samitā ES un Turcija pieņēma kopīgu paziņojumu, kurā bija iekļauts plāns ievērojama finansējuma apjoma piesaistīšanai, lai atbalstītu Turcijas lielās pūles uzņemt bēgļus no Sīrijas. Saistībā ar to Eiropas Komisija izveidoja Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijai, lai koordinētu EUR 3 miljardu piesaistīšanu kā no ES budžeta, tā dalībvalstu iemaksām.

ES rīcība: Sīrija

Starp projekta “Ceļa pavēršana uz ātru Sīrijas atveseļošanu caur izglītību” (*Creating a Path to Early Recovery through Education in Syria*) rezultātiem bija, piemēram, uzlabota piekļuve izglītībai diviem miljoniem bērnu aptuveni 3000 skolās sešās Sīrijas muhāfazās 2013./2014. un 2014./2015. mācību gadā. 180 skolās tika nodrošināta medicīnas apmācība un psiholoģiski sociālais atbalsts; tika atjaunotas 100 skolas; 200 000 bērni ir varējuši izmantot pašmācības programmu. 1500 skolotāju apmācīti darbam ar bērniem, kuriem ir īpašas vajadzības.

Migrācija un mobilitāte

2015. gada 13. maijā Eiropas Komisija pieņēma **Eiropas programmu migrācijas jomā**¹⁶, kurā noteikti šīs jomas svarīgākie principi un darbības 2015.–2020. gada periodā. Šī programma, kas ir viena no desmit priekšsēdētāja Ž. K. Junkera vadītās Komisijas politiskajām prioritātēm, piedāvā vērienīgu un visaptverošu plānu labākai migrācijas pārvaldībai pašlaik un ilgtermiņā. Tās četri pīlāri ir spēcīga kopīga patvēruma politika, cīņa pret cilvēku tirdzniecību un neatbilstīgas migrācijas novēršana, ārējo robežu pārvaldība un jauna likumīgas migrācijas politika.

Migrācija ir svarīgs jautājums ES attiecībās ar tās tuvākajām kaimiņvalstīm, jo īpaši austrumos un dienvidos, no kurām daudzas ir vai nu migrācijas avoti, vai tranzītvalstis. Šajās valstīs ievērojams ES atbalsts ir vērsts uz migrācijas pārvaldību, lai veicinātu stabilitāti un cīnītos ar migrācijas cēloņiem, stimulējot neaizsargāto iedzīvotāju izturētspēju, attīstot ekonomiku un atbalstot labāku pārvaldību.

¹⁶ COM(2015) 240 final, 13.5.2015.

Tika pastiprināti un padziļināti dialogi migrācijas jomā ar Āfrikas partnervalstīm, jo īpaši **Rabātas un Hartūmas migrācijas procesos**, kā arī **Āfrikas un ES migrācijas un mobilitātes dialogā**.

Attīstība, miers un drošība

Ilgtspējīga attīstība nav iespējama, ja nevalda miers un drošība, savukārt ilgtspējīgs miers nav iespējams bez attīstības. Drošības un attīstības nepilnību risināšanai nepieciešams izmantot visus ES instrumentus, un tā ir svarīgs ES visaptverošās pieejas elements.

2015. gadā ES strādāja pie kopīga paziņojuma par ES mēroga stratēģisku satvaru drošības sektora reformas atbalstam¹⁷, kurā paredzēta konsekventa politika sinerģētiskai pieejai īstermiņa un vidēja termiņa pasākumiem, piemēram, kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) misijām un ilgtermiņa ES attīstības pasākumiem drošības jomā.

Kopīgs paziņojums “Spēju veidošana drošības un attīstības atbalstam” tika pieņemts 2015. gadā¹⁸. Īstermiņā tiek turpināti konkrēti izmēģinājuma projekti. Ilgtermiņā tiks izstrādāti politikas satvari un finansēšanas kārtība, kas būs orientēti uz visiem iesaistītajiem dalībniekiem (gan civilajiem, gan militārajiem).

2015. gada beigās ES bija 18 KDAP civilās un militārās misijas un operācijas, no kurām divas militārās operācijas tika izveidotas 2015. gadā: EUNAVFOR MED operācija SOPHIA palīdz sagraut Vidusjūras reģiona dienvidu un centrālās daļas cilvēku kontrabandas un tirdzniecības tīklu uzņēmējdarbības modeļus, savukārt EUMAM CAR koncentrējas uz militāro konsultāciju un palīdzības sniegšanu Centrālāfrikas Republikas iestādēm.

2015. gadā ES turpināja veikt ieguldījumus un attīstīt konfliktu novēršanas un agrīnās brīdināšanas sistēmu spēju, kas izmaksu ziņā ir ievērojami efektīvākas par pēckrīzes intervenci.

EYD 2015

2015. Eiropas gads attīstībai (EYD 2015), kam bija dota devīze “*Mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne*”, bija savlaicīga un veiksmīga kampaņa. Šis bija pirmais ārējo attiecību tēmai veltītais Eiropas gads, kas sakrita ar laiku, kad tika pieņemti globāli nozīmīgi lēmumi.

EYD 2015 ļāva Eiropas iedzīvotājiem labāk saprast, kā ES sniegtā palīdzība pārveido dzīvi un kopienas visā pasaulē. Kopā visā ES notika 3828 EYD 2015 pasākumi, kuros piedalījās vairāk nekā 1,9 miljoni dalībnieku.

ATBILDĪBA UN REZULTĀTI

Ikvienam mūsu partnervalstu atbalstam iztērētajam *euro* ir jānodrošina tik laba ietekme, cik vien iespējams. 2015. gada 26. martā¹⁹ Eiropas Komisijas dienesti publicēja **ES starptautiskās sadarbības un attīstības rezultātu ietvaru**, kas uzlabo Komisijas spēju uzraudzīt ES finansētus pasākumus uz vietas un ziņot par konkrētiem to rezultātiem. Tas veido daļu no kopējās Komisijas politikas, kuras mērķis ir uzlabot fokusēšanos uz ES rīcības

¹⁷ JOIN(2016) 31 final, 5.7.2016.

¹⁸ JOIN(2015) 17 final, 28.4.2015. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX:52015JC0017>

¹⁹ SWD(2015) 80 final *Launching the EU International Cooperation and Development Results Framework*.

rezultātiem. 2016. gadā Komisijas dienesti publicēja pirmo uz rezultātu ietvaru balstīto ziņojumu²⁰. Šim paziņojumam pievienotais Komisijas dienestu darba dokuments ir otrais ziņojums. Turpmāk Komisija katru gadu ziņos par ES finansēto pasākumu rezultātiem sadarbības un attīstības politikas jomās, skatot tos saistībā ar kopējiem attīstības rezultātiem.

ES rīcība: svarīgākie rezultāti 2015. gadā

Turpmāk uzskaitīti laikā no 2014. gada vidus līdz 2015. gada vidum noslēgto projektu un programmu būtiskākie rezultāti.

Laba pārvaldība: tika atbalstītas četru brīvu un godīgu vēlēšanu norise.

Konfliktu novēršana, miera veidošana un drošība: 404 000 cilvēku saņēma palīdzību no programmām civilas pēckonflikta miera veidošanas un/vai konfliktu novēršanas atbalstam.

Ilgspējīga lauksaimniecība, pārtikas nodrošinājums un uzturs: 5 025 000 sievietes un bērni vecumā līdz 5 gadiem saņēma palīdzību no programmām, kuras ir saistītas ar uzturu, kas palīdzēja mazināt bērnu mirstību.

Enerģētika: tika uzbūvētas vai uzlabotas elektroenerģijas pārvades/sadales līnijas, kuru kopējais garums ir 2600 km.

Izglītība: sākumskolā tika uzņemti 10 635 000 bērni, vidusskolā — 7 603 000 bērni, kā arī tika apmācīti 175 000 skolotāji.

Veselība: kvalificēti veselības darbinieki piedalījās 8 104 000 dzemdībās, tādējādi palīdzot mazināt māšu mirstību.

Dabas resursi, vide un klimata pārmaiņas: tika pārvaldīti 3 951 000 hektāri aizsargājama teritoriju, lai nodrošinātu bioloģisko daudzveidību un saglabātu dabas mantojumu.

Transports: 8 905 000 personām tika nodrošināta piekļuve visu gadu lietojamiem ceļiem.

Nodarbinātība un sociālā aizsardzība: 195 000 personu izmantoja profesionālās izglītības un apmācības vai prasmju pilnveidošanas programmas, kuru mērķis ir uzlabot nodarbinātību, ražīgumu un konkurētspēju.

Tirdzniecības un privātā sektora attīstība: 10 000 uzņēmumu bija iespēja izmantot aizdevumus, lai stimulētu ieguldījumus un izvairītos no riska.

GLOBĀLIE SASNIEGUMI

Āfrikas un ES partnerības paplašināšana

Papildus darbam **Kotonū nolīguma** ietvaros tika panākts progress Āfrikas un ES attiecībās ES un Āfrikas kopējās stratēģijas ietvaros nozīmīgā **Āfrikas un ES sanāksmē Briselē 2015. gada 22. aprīlī**, kurā piedalījās Āfrikas Savienības Komisijas un Eiropas Komisijas kolēģijas. Šajā septītajā starpkolēģiju sanāksmē tika apspriestas dažādi jautājumi, ieskaitot mieru un drošību; demokrātiju, labu pārvaldību un cilvēktiesības; tautas attīstību; ilgtspējīgu un iekļaujošu attīstību; izaugsmi un kontinentālo integrāciju; globālās un jaunās problēmas.

²⁰ SWD (2016) 255 *EU International Cooperation and Development First Report on Selected Results*.

2015. gads bija nozīmīgs arī attiecībā uz sadarbību uz vietas ar Āfrikas Savienības Komisiju, jo, izmantojot Āfrikas Miera nodrošināšanas fondu (APF) un Panāfrikas programmu, tika palielināts finansiālais atbalsts.

Āfrikas attīstībā un sadarbībā ievērojams problēmjaudājums ir **miers un drošība**. Šajā sakarā Komisija ir daudz strādājusi, lai veicinātu politiska risinājuma panākšanu **Burundi**, un ir sāktas konsultāciju procedūras saskaņā ar ES un ĀKK partnerattiecību nolīguma 96. pantu.

2015. gada 24. novembrī Kigali, Ruandā, notika 11. Āfrikas Savienības un ES **Cilvēktiesību dialogs**. Abas puses atkārtoti apstiprināja apņemšanos veicināt un aizsargāt cilvēktiesības un sadarboties kontinentālo un starptautisko cilvēktiesību dokumentu efektīvā īstenošanā.

Ebolas vīruslimība

ES 2015. gadā turpināja reaģēt uz **Ebolas epidēmiju**. Lai mazinātu epidēmijas ietekmi uz ekonomiku un nodrošinātu valstīm finansējumu valsts finanšu sistēmas stabilizēšanai, tika sniegts papildu atbalsts no budžeta: **Libērijai** EUR 31 miljons un **Sjerraleonei** EUR 43 miljoni. Tika sākti vairāki stratēģiski projekti saskaņā ar programmu, kas sasaista humāno palīdzību ar attīstību, piemēram, veselības aprūpes sistēmu nostiprināšanu un iztikas līdzekļu noturības nodrošināšanu **Gvinejā** un ūdens nodrošināšanu **Libērijas** skolās. Tika sāktas arī pirmās atjaunošanas programmas **Gvinejā** (veselība) un **Libērijā** (izglītība un enerģētika).

Globālā līmenī Eiropas Komisijas dienesti un Eiropas Ārējās darbības dienests 2015. gada 3. martā organizēja **starptautisko augsta līmeņa konferenci par Ebolas vīruslimību**. Šī konference palīdzēja saglabāt darbības tempu un koncentrēt uzmanību uz nepārtrauktu cīņu pret šo slimību. Gada beigās visas trīs skartās valstis bija veikušas pasākumus, lai tās varētu pasludināt par brīvām no Ebolas vīruslimības.

Izmantojot steidzamus projektu konkursus, Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts un Ierosme inovatīvu zāļu jomā cīnās ar Ebolas vīrusu ieguldīja apmēram EUR 240 miljonus²¹. Visi projekti tika sākti laikā no 2014. gada beigām līdz 2015. gada sākumam.

Atbalsts Somālijai

2015. gada 21. oktobrī Briselē notika kopīga **ES un UNHCR līdzekļu devēju konference par Somāliju**. Somālijas pārvietoto personu kopiena ir viena no lielākajām pasaulē — 1,1 miljons personu ir pārvietotas iekšzemē, un Āfrikas ragu, dodoties bēgļu gaitās, ir pametis gandrīz miljons cilvēku. Konferencē tika piesaistīts starptautiskais atbalsts Somālijas bēgļu un pārvietoto personu dzīves uzlabošanai, tajā dienā apņemoties šim mērķim ieguldīt EUR 94 miljonus, no kuriem EUR 60 miljonus ES ieguldīs divos mērķpasākumos.

ES rīcība: Somālijas bēgļi

2015. gadā sāka EUR 50 miljonus vērta programma **palīdzēs organizēt brīvprātīgu atgriešanos** Somālijā no Kenijas, Jemenas un Eiropas, kā arī uzlabos tiesisko regulējumu attiecībā uz iekšzemē pārvietotām personām, bēgļiem un atgriežamām personām, veicinās piekļuvi pamatpakalpojumiem un radīs reālas labākas dzīves iespējas.

²¹ <http://ec.europa.eu/research/health/index.cfm?pg=area&areaname=ebola>

Paralēli tam ES finansēs EUR 10 miljonus vērtu programmu Ziemeļkenijā, lai sniegtu palīdzību un nodrošinātu labākas dzīves iespējas **bēgļiem, kuri nevar atgriezties**, un to uzņēmējkopienām.

Cerība Centrālāfrikas Republikai

2015. gada 26. maijā **starptautiskajā konferencē par Centrālāfrikas Republiku** Eiropas Savienība palielināja atbalstu par EUR 72 miljoniem, savukārt vairākas valstis uzņēmās jaunas saistības iemaksāt **ES trasta fondā *Bêkou***²² EUR 29 miljonus.

Fonds *Bêkou* — ES pirmais trasta fonds — ar sešiem jauniem projektiem ir apliecinājis, ka darbojas ātri un efektīvi, parādot, kā ES var operatīvi mobilizēt enerģiju un instrumentus.

ES rīcība: *Bêkou* veselības projekts

Bêkou veselības projekta mērķis ir nodrošināt piekļuvi veselības pamatpakalpojumiem vienam miljonam cilvēku valstī, kurā sagrauta lielākā daļa veselības aprūpes struktūru un pakalpojumu. 2015. gadā projekts ir nodrošinājis piekļuvi veselības aprūpes pamatpakalpojumiem un palīdzējis 450 000 tiešo labuma guvēju.

Sāhela

2015. gadā ES piešķīra EUR 216 miljonu finansējumu, lai cīnītos ar **deviņu Sāhelas valstu** pārtikas un uztura krīzes radītajām sekām. Regulārās pārtikas krīzes Sāhelā ir būtiski mazinājušas nabadzīgāko iedzīvotāju izturētspēju, kuri dažkārt ir spiesti pārcelties labākas dzīves meklējumos.

Pēc 2015. gada Valletas samita izveidotais **Ārkārtas trasta fonds Āfrikai** sniegs atbalstu Āfrikas nestabilākajām un neaizsargātajām valstīm, tostarp Sāhelas un Čada ezera reģionos.

Rietumbalkāni un Turcija

Eiropas Komisija 2015. gada 10. novembrī pieņēma vidēja termiņa ES Paplašināšanās stratēģiju²³. Komisija atkārtoti uzsvēra, ka galvenā uzmanība iestāšanās procesā tiek pievērsta principam “pamatjautājumi vispirms”, saskaņā ar kuru tiesiskums, pamattiesības, demokrātijas institūciju stiprināšana, tostarp valsts pārvaldes reforma, kā arī ekonomikas attīstība un konkurētspēja ir galvenās prioritātes. Komisija turpina centienus nodrošināt, ka paplašināšanās procesā iesaistītās valstis prioritāri veic reformas šajās svarīgākajās jomās.

Rietumbalkāni: savienotības programma

Rietumbalkānos Komisijas centienos veicināt integrāciju starp atsevišķām valstīm un ar ES svarīgākais jautājums ir savienotība. ES 2014.–2020. gadam ir mērķiezīmējusi līdz vienam miljardam EUR investīciju projektiem savienotības jomā un tehniskās palīdzības sniegšanai. 2015. gadā ES piešķīra līdzfinansējumu EUR 200 miljonu apmērā desmit prioritārajiem projektiem, kuru vērtība ir EUR 600 miljoni, tajā skaitā multimodālajam terminālim, diviem

²² Tulkojumā no sangu valodas, kurā runā lielākā daļa Centrālāfrikas Republikas iedzīvotāju, *Bêkou* nozīmē "cerība".

²³ COM(2015) 611 final, 10.11.2015.

tiltiem un trim dzelzceļa jomas projektiem, kā arī elektroenerģijas starpsavienojumiem un reģiona elektroenerģijas pārvades tīkla uzlabošanai.

Eiropas kaimiņattiecības

2015. gada 18. novembrī tika pieņemts kopīgs paziņojums “**Ceļā uz jaunu Eiropas kaimiņattiecību politiku**”²⁴. Pirms tam 2015. gada 4. martā tika publicēts kopīgs apspriedes dokuments²⁵, kam sekoja sabiedriskā apspriešana, kurā tika saņemti vairāk nekā 250 viedokļi.

To prioritāšu vidū, kas ir abpusēji interesantas ES un tās partneriem, ir laba pārvaldība, demokrātija, tiesiskums un cilvēktiesības; ekonomiskā attīstība stabilizācijai; savienojamība, enerģētika un klimata pārmaiņas; drošība; migrācija un mobilitāte.

Ukraina: tiesiskuma stiprināšana

Ukraina 2015. gadā panāca ievērojamu progresu tieslietu un korupcijas apkarošanas jomā, pieņemot jaunus tiesību aktus, tostarp likumu “Par tiesību uz taisnīgu tiesu nodrošināšanu” un likumu “Par prokuratūru”. Ar ES atbalstu tika sākta 2015.–2020. gada Tieslietu nozares reformas stratēģijas īstenošana, tika izveidots Valsts korupcijas apkarošanas birojs, kurā atklātā konkursā tika pieņemti darbā 70 izmeklētāji.

Āzija, Vidusāzija un Klusā okeāna valstis

2015. gada 25. aprīlī **Nepālu** skāra postoša **7,8 baļļu stipra zemestrīce**, kurai maijā sekoja cita spēcīga zemestrīce. Eiropas Savienība nekavējoties reaģēja uz katastrofu, piešķirot EUR 6 miljonus neatliekamās palīdzības sniegšanai. Neilgi pēc tam no budžeta līdzekļiem tika piešķirti vēl EUR 16,6 miljoni, lai palīdzētu Nepālas valdībai sniegt papildu neatliekamo palīdzību un veikt atjaunošanas darbus.

ES rīcība: Nepālas atveseļošana un atjaunošana

Reaģējot uz postošajām zemestrīcēm, ES 2015. gada jūnija starptautiskajā konferencē par Nepālas atjaunošanu izveidoja **Nepālas un ES pasākumu atveseļošanai un atjaunošanai (NEARR)**. Šīs programmas finansējumu veido EUR 100 miljonu atbalsts no budžeta un EUR 5 miljoni papildu pasākumiem. Programma NEARR tika izstrādāta rekordātrā laikā, un tā sniedz atbalstu Nepālas valdībai rehabilitācijas un atjaunošanas procesā “Jaunās Nepālas celtniecības kampaņā”.

2015. gadā ES finansēti intervences pasākumi **Afganistānā** nodrošināja neatliekamo medicīnisko aprūpi, pārtiku un dzeramo ūdeni, aizsardzību, patvēruma vietu, sanitāriju, higiēnas uzlabojumus un dzīves kvalitātes atbalstu kopumā personām, ko skāris konflikts un dabas katastrofas, jo īpaši — pārvietotām personām. Turklāt 26. oktobrī Badahšanas provinces galvaspilsētu Afganistānas ziemeļaustrumos satricināja 7,5 baļļu stipra zemestrīce, kas skāra 12 valsts provinces. 2015. gadā ES kopējā humānā palīdzība valstij bija EUR 40 miljoni, ieskaitot decembrī papildus piešķirtos EUR 12 miljonus arvien pieaugošajām humanitārajām vajadzībām. Šis atbalsts tika sniegts laikā, kad valstī krasi pieauga tajā notiekošā konflikta intensitāte.

²⁴ JOIN(2015) 50 final, 18.11.2015.

²⁵ JOIN(2015) 6 final, 4.3.2015.

ES rīcība: pārtikas nodrošinājums Afganistānā

2014. un 2015. gadā ES ir palīdzējusi 540 sievietēm apgūt dārzeņu un pākšaugu audzēšanu, lai mazinātu uztura nepietiekamību un veicinātu daudzveidīgu un veselīgu uzturu. Bāmiņas un Goras provincēs atbalstu saņēma aptuveni 900 ģimeņu, kuras apguva jaunas prasmes, kas būs noderīgas ilgi pēc programmas noslēguma.

Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis

No 2015. gada 10. līdz 11. jūnijam Briselē norisinājās otrais ES un **Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas** samits ar pamattēmu “Veidojot mūsu kopīgo nākotni – strādāt, lai mūsu iedzīvotājiem būtu plaukstoša, saliedēta un ilgtspējīga sabiedrība”. Samitā tika parakstīta vienošanās par EUR 346 miljonus vērtu 2014.–2020. gada Eiropas Savienības un Karību jūras reģiona indikatīvo programmu. Tika aktualizēts divu reģionu Rīcības plāns un pievienotas divas nodaļas — par augstāko izglītību un iedzīvotāju drošību.

Paralēli šim samitam norisinājās **ES un CELAC uzņēmējdarbības samits**, kura tēma bija “Eiropa, Latīņamerika un Karību jūras reģions: iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes veicināšana, palielinot mazo un vidējo uzņēmumu lomu”. ES ir lielākais ārvalstu ieguldītājs CELAC reģionā, kā arī tā otrs lielākais tirdzniecības partneris.

Pirmais punkts pēc attiecīgā 2015. gada samita izstrādātajā ES un CELAC rīcības plānā²⁶ ir zinātne, pētniecība, inovācija un tehnoloģijas. ES un CELAC sadarbību stiprinās dialogs par zinātni, pētniecību, tehnoloģijām un inovāciju ar 2011. gada martā izveidotās “EULAC Kopīgās iniciatīvas pētniecībai un inovācijai” starpniecību.

²⁶ http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/eu-celac_action_plan_2015.pdf